

Aa Bb Cc Čč
Dd Ee Ff Gg
Hh Ii Jj Kk
Ll Mm Nn Oo
Pp Rr Ss Šš Tt
Uu Vv Zz Žž

SE SPLOH SPLAČA
ŠTUDIRATI? *Za veliko posameznikov
je študij danes prvi pogoj za aktivno
življenje* / INTERVJU *Domen Korelc,
študentsko gibanje Iskra* / FINSKI
ZGLED *Mora učenje postati zabavno?*
/ NOVA ŠOLA *Brez nalog, brez
ocen in šolskega zvonca.*

SE SPLOH SPLAČA ŠTUDIRATI?

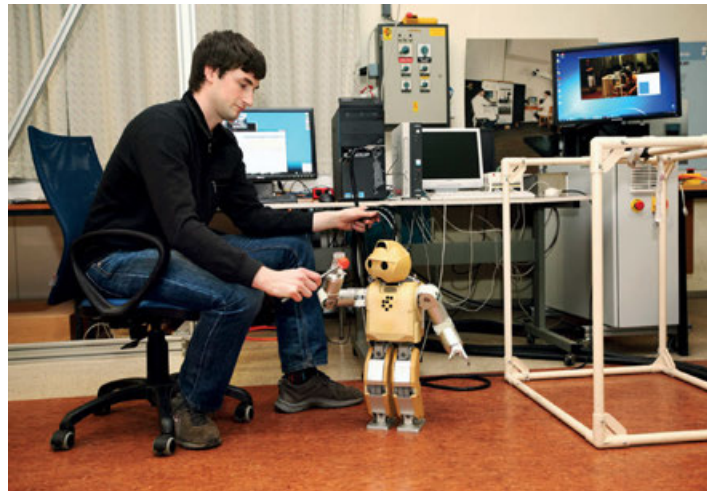
Za veliko posameznikov je študij danes prvi pogoj za aktivno življenje

Piše: Jure Trampuš

Če poenostavimo, je nekoč veljalo, da si lahko otroci iz nižjih slojev, rojeni v nepriviligiranih okoljih, staršem delavcev, s šolanjem izboljšajo socialni status. Če so recimo starši končali zgolj osnovno šolo (in zato delali na slabše plačanih delovnih mestih), so njihovi otroci končali srednjo šolo, vnuki fakulteto. Ena generacija je v poprečju naredila en korak na lestvici izobraževanja. To je bil pravzaprav smisel javnega šolstva: ponuditi enake možnosti izobraževanje za vse, ne glede na družinsko, kulturno ali kakršnokoli drugo izhodišče. Bile so izjeme, otroci iz privilegiranih družin so imeli, to velja tudi danes, vedno lažji dostop do elitnejših študijev, a poskušalo se je zgraditi sistem pravičnosti.

Danes se svet vrti drugače. Visoka izobrazba neposredno ne pomeni boljšega delovnega mesta. Slaba petina brezposelnih v Sloveniji (okoli 18.000) ima visokošolsko izobrazbo prve, druge ali tretje stopnje, vendar hkrati ista statistika tudi dokazuje, da višje izobraženi v povprečju vseeno hitreje dobijo službo in so za svoje delo bolj plačani od tistih, ki niso obiskovali fakultet.

Iskanje odgovora na smisel izobraževanja skozi prizmo trga dela je pravzaprav bistvo napačne šolske politike. Izobrazba ni zgolj instrumentalna stvar, ki jo izmerimo s kazalci gospodarske smiselnosti in ustreznosti, ljudje živijo sami s seboj in ne bi smeli biti zgolj produkti. Izobrazba človeku ne daje le možnosti zaposlovanja, pač pa naj bi ga opremila za življenje, za funkcioniranje v hitro spreminjajočem se (in vedno enakem) svetu. Kaj to pomeni? Nekoč je veljalo, da so bili, denimo, diplomanti pravne fakultete zaposljivi v že vnaprej znanih poklicih, danes pa je izbira zaposlitvenih možnosti zanje bistveno večja. Podobno velja tudi za diplomante fakultete za družbene vede ali medicinske fakultete. Znanje, ki si ga pridobiš med študijem, bi moralo v prvi vrsti le odpirati možnosti nadaljnjih poti iskanja novega znanja in eksistence v svetu

Inštitut Jožefa Stefana v Ljubljani / Foto: Borut Krajnc

ter na službenih mestih, kjer izginjajo mezdni delavci. V prihodnje bo vnaprej pridobljenega znanja ozkih specializacij vedno manj, vedno manj bo tudi vnaprej določenih službenih obveznosti in nalog.

Pravo vprašanje torej ni, zakaj študirati, ampak kako in kaj. Slovenija je nekoč že preživela stihijsko načrtovanje usmerjenega izobraževanja, katerega cilj sta bila zaprtou poučevanje in oblikovanje pridnih, spretnih delavcev ter ukinitve splošne gimnazije. Obstajajo znamenja, da načrtovalci šolske politike znova razmišljajo o zapiranju, oženju prostora znanj, koncentraciji večšin, kar pa je že vnaprej izgubljen boj, saj je tehnološki razvoj prehitel, da bi ozko razumevanje kvalifikacij dovolj dobro oblikovalo študirajoče za naloge, ki jih čakajo. V Sloveniji je z visokošolskim poljem povezanih veliko stereotipov. Eden je recimo ta, da množičnost študentov pomeni tudi njihovo slabšo kakovost. To preprosto ne drži, v vsaki populaciji so dobri in slabi posamezniki, novodobne diplomske naloge pa so po sicer težko primerljivih kazalcih zaradi lažje dostopnosti virov in znanja bolj kakovostne kot tiste izpred nekaj desetletij. Podobno je z aktualnim primerom množičnega

zaključevanja diplom tistih študentov, ki so se na študij vpisali pred vpeljavo bolonjskega sistema. Res je tudi tukaj veliko takšnih, ki so napisane na hitro, kakšna morda celo po naročilu, a hkrati se med njimi najdejo tudi kandidati za študentsko Prešernovo nagrado – ni jih veliko, a teh ni veliko tudi pri »običajnih« študentih. Vprašanje kakovosti študija je znova opazovano iz napačne perspektive. Politika je tista, ki financira in določa smernice razvoja visokega šolstva, tista, ki ga zaradi varčevanja potiska na trg, tista, ki vedno manj prepoznava pomen javnega dobrega na polju raziskovanja in izobraževanja. Anomalije na univerzah, kanibalizem, ekonometrični pogled na znanost, razredni boj med zaposlenimi in med različnimi znanstvenimi disciplinami, vse to je posledica prav te nedomišljene politike, pa tudi mandarinske samozadostnosti dela univerzitetnih elit.

Res je študij danes pogosto tudi socialni stabilizator, podaljševanje otroštva (in odvisnosti), a v družbi tveganja, negotovosti – o novih priložnostih govorijo le tisti, ki so uspeli – je za veliko posameznikov prvi pogoj za aktivno življenje. Kako to možnost izkoristijo (ali pa je ne), pa je popolnoma druga zgodba. ×

SVET NI ČRNO-BEL.

V naravi nekaterih stvari ne moreš spremeniti.
V družbi lahko marsikaj. Odloči se za študij
družboslovja na FDV.

www.fdv.uni-lj.si

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede

»ZA VLADO NI BOLJŠEGA OD ŠTUDENTOV, KI NE TEŽIJO«

Domen Korelc, študentsko gibanje Iskra

Piše: Urša Marn Foto: Borut Krajnc

Domen Korelc je diplomiral iz filozofije in sociologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer oktobra začne podiplomski študij. Pred študijem je bil uspešen igralec tenisa in pokra, med študijem pa so ga začeli zanimati družbena vprašanja in sistemski problemi, značilni za sodobno kapitalistično družbo. Priдруžil se je študentskemu gibanju Iskra, kjer je danes član izvršnega odbora. Pod mentorstvom profesorjev dr. Leva Krefta in dr. Gorazda Kovačiča je diplomiral na temo razrednega boja in demokracije. Prizadeva si za izboljšanje položaja študentov ter odločno nasprotuje komercializaciji visokega šolstva in vpeljavi šolnin, kajti, kot pravi: »Ko enkrat stopiš na to pot, običajno ni več vrnitve.«

Se nekdo, ki je z igranjem pokra zaslužil za mnoge nedosegljive vsote, sploh lahko poistoveti s težavami povprečnega študenta?

► Imam to srečo oziroma privilegij, ki to ne bi smel biti, da mi – v nasprotju s številnimi kolegi – za preživetje med študijem ni treba delati. Tako mi ob študijskih obveznostih ostane več časa za aktivistično delovanje. Veliko je področij, kjer pomanjkljivosti ali nepravilnosti študentje občutimo enako, ne glede na posameznikovo finančno zaledje, predvsem kakovost študija, premalo vpliva na delovanje študentske organizacije, katere del si, oziroma nasploh možnost vplivanja na sooblikovanje družbe, v kateri živimo. Po drugi strani pa mnoge spremembe na visokošolskem področju nesorazmerno prizadenejo tiste, ki so iz socialno šibkejših družin in imajo zaradi tega slabše možnosti, saj

morajo ob študiju delati, težje dosežejo zahtevano prisotnost in ujamejo vse roke. Ne gre za vprašanje poistovetenja, temveč za solidarnost in zavedanje, da »noben človek ni otok«. Družbeno dogajanje se tiče vseh in denar te ne more izolirati od teh procesov in njihovih posledic na tvoje in družbeno življenje, vsaj ne za dolgo. Pri čemer še zdaleč ne govorim samo o razmerah za študij in študentskem organiziranju, tu so še podnebne spremembe, tajni trgovinski sporazumi, s katerimi bo kapital – predvsem korporacije – še okreplil svojo moč prek znižanja okoljskih in delavskih standardov, nerazumevanje in katastrofalni odzivi etabrirane politike in dela javnosti ob aktualnih migracijah, ki so posledica prav te iste politike. Vse to (in še veliko drugih) so problematike, s katerimi se ukvarjamo v Iskri. Želim

povedati, da na različnih področjih potekajo podobni procesi, ki jih moramo obravnavati skupaj, ne gre za posamezne bitke, ki so izolirane od ostalega družbenega dogajanja. Tu se kaže tudi nujnost sodelovanja progresivnih kolektivov in posameznikov v boju za boljšo družbo.

V reviji Reporter se sprašujejo, kako je mogoče, da ima društvo Iskra, v katerem deluje le nekaj deset socialistično usmerjenih študentov, prednost pred krovno Študentsko organizacijo Slovenije, ki zastopa vse slovenske študente. Kaj bi jim odgovorili?

► Ne razumem, kje vidijo prednost. Vlada in ministrstvo za izobraževanje Iskre ne obravnavata kot enakovrednega deležnika v razpravah o problematiki študentov. Naša socialistična usmeritev se trenutno pozna predvsem v notranji dinamiki in organizaciji društva, aktivizmu ter vsebinah, ki jih ustvarjamo v okviru širše sistemske kritike. Kar zagovarjamo v konkretnih zahtevah ali predlogih, so v resnici le osnove, kot je pravica, da je študent za svoje delo plačan in da upravičeno zahteva tisto, kar mu zakonsko pripada. Zagovarjamo tudi možnost, da je študentka ali študent aktivno vključen v delovanje študentske organizacije, katere član je in ki jo tudi financira z odstotkom od študentske napotnice. Cilj predlagane novele zakona o skupnosti študentov, ki jo je na pobudo Iskre v parlamentarni postopek vložila Združena levica, je, da se zagotovi strožji nadzor nad porabo javnih sredstev in uredijo volitve v predstavniške organe študentskih organizacij univerz. V Iskri si prizadevamo tudi, da se uzakoni sodna praksa, ki študentske organizacije opredeljuje kot subjekte javnega prava. Dober primer, zakaj je treba uvesti strožji nadzor nad porabo sredstev, je študentski kampus ljubljanske študentske organizacije v Ljubljani.

Zakaj?

► Pri tem poslu je sumljiv že nakup parcele. ŠOUL je zemljišče odkupil od bivšega študentskega funkcionarja Benjamina Leskovca za 1,2 milijona evrov, Leskovec

pa je samo nekaj mesecev prej za to zemljišče na javni dražbi odštel 350 tisoč evrov. ŠOUL na dražbi ni sodeloval. Ko so direktorja ŠOUL Andreja Klasinca vprašali o sumljivi povezavi, je odgovoril, da se v Sloveniji tako ali tako vsi poznamo. Na pet prostih delovnih mest v študentskem kampusu so zaposlili pet bivših študentskih funkcionarjev. Kot najugodnejšega ponudnika za svetovanje direktorju – zakaj bi direktor sploh moral imeti svetovalca, ni znano – so izbrali bivšega študentskega funkcionarja Andreja Boleta. Cena Boletove ure je bila 40 evrov, po pogodbi pa naj bi opravil 50 svetovalnih ur na mesec. Iz poročila, ki ga je predložil kot dokaz svojega dela, pa je razvidno, da je v enem mesecu obračunal 30 ur za »fizično prisotnost na kampusu« in 20 ur za »pregled sprotne dokumentacije za kampus«. Poleg tega je ŠOUL z Boletom sklenil še aneks in število ur v določenih mesecih celo podvojil. Tovrstne zlorabe je do neke mere mogoče odpraviti s predlagano novelo zakona o skupnosti študentov, kajti ta predvideva protikorupcijske klavzule, ki bi onemogočile posle z bivšimi funkcionarji. Toda hkrati je treba angažirati študentstvo, da končno začnemo sami upravljati študentsko organizacijo in ustavimo pretakanje javnega denarja v zasebne žepe. Zagovarjamo torej večjo vključenost in možnost upravljanja tistih, ki danes – tako na študentski kot državni ravni – te možnosti nimajo, veliko pozornosti posvečamo izobraževanju kot osnovi za koherentno družbeno delovanje in izhajamo iz zavedanja, da pozitivne spremembe za vse lahko dosežemo le z organiziranjem in bojem za svoje pravice.

Je strah pred strožjim nadzorom razlog, da je ljubljanska študentska organizacija na hitro prodala hostel Celica na Metelkovi?

► Morda. Lahko tudi, da so hostel prodali, ker nujno potrebujejo denar za sanacijo likvidnostnih težav. Te so nastale zaradi investicije v študentski kampus, ki je doslej stal že več kot tri milijone evrov. Končni

strošek bo še večji, saj se projekt še ni zaključil, poleg tega pa denar potrebujejo predvsem za financiranje Zavoda Kampus, ki mu ŠOUL na leto nameni 400 tisoč evrov. Tu gre za splošni problem ŠOUL. Znotraj nekaterih zavodov in same študentske organizacije obstaja kup izvrstno plačanih delovnih mest, ob tem pa v oči bode dejstvo, da je rezultatov dela malo oziroma jih sploh ni.

Verjamate razlagi ŠOUL, da je bila prodaja hostela potrebna, ker naj bi se ta znašel na robu rentabilnosti in ker tudi ni dovolj denarja za njegovo obnovo?

► V Iskri nikakor ne mislimo, da bi se moral ŠOUL ukvarjati z dejavnostmi, ki niso neposredno povezane s študenti. Prodaji nismo nasprotovali, ne moremo pa mimo dejstva, da je šlo za izjemno hiter postopek prodaje. Res je, da je skupni presežek prihodkov nad odhodki Zavoda ŠOUhostel zadnja leta padal, vendar pa je ta do letošnjega leta še vedno znašal več kot 350 tisoč evrov. ŠOUL pa je ustanoviteljske pravice ŠOUhostla, ki upravlja s hostlom Celica prodal za 290 tisoč evrov. Sami preračunajte, koliko lastnih sredstev bo kupec dejansko namenil za nakup.

Negospodarno upravljanje javnih sredstev seveda ni nikakršna posebnost ljubljanske študentske organizacije, enako se dogaja tudi v koprski in mariborski študentski organizaciji. V proračune študentskih organizacij univerz se iz naslova koncesijske dajatve in zakona o uravnoteženju javnih financ prelije veliko sredstev. Gre za javna sredstva. V letu 2016 je tako ŠOU v Ljubljani prejel 3.682.000 evrov, ŠOU v Mariboru 2.220.150 evrov in ŠOU na Primorskem 703.950 evrov – nad porabo teh sredstev ni praktično nobenega nadzora. Nadzorna komisija ŠOS, ki naj bi bedela nad študentsko organizacijo, ne zazna večjih nepravilnosti, prav tako nepravilnosti ne zaznava ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Celo nasprotno. Po mnenju ministrstva je ŠOS »konstruktiven socialni partner«. Stojan Sorčan, direktor direktorata

VISOKA ŠOLA ZA GRADBENO INŽENIRSTVO KRANJ

Gorenjesavska 9, 4000 Kranj

T: referat 04 236 11 20, 041 322 499

E: referat@vsgi.si

Postanite dipl. inž. gradbeništva!

izredni študij

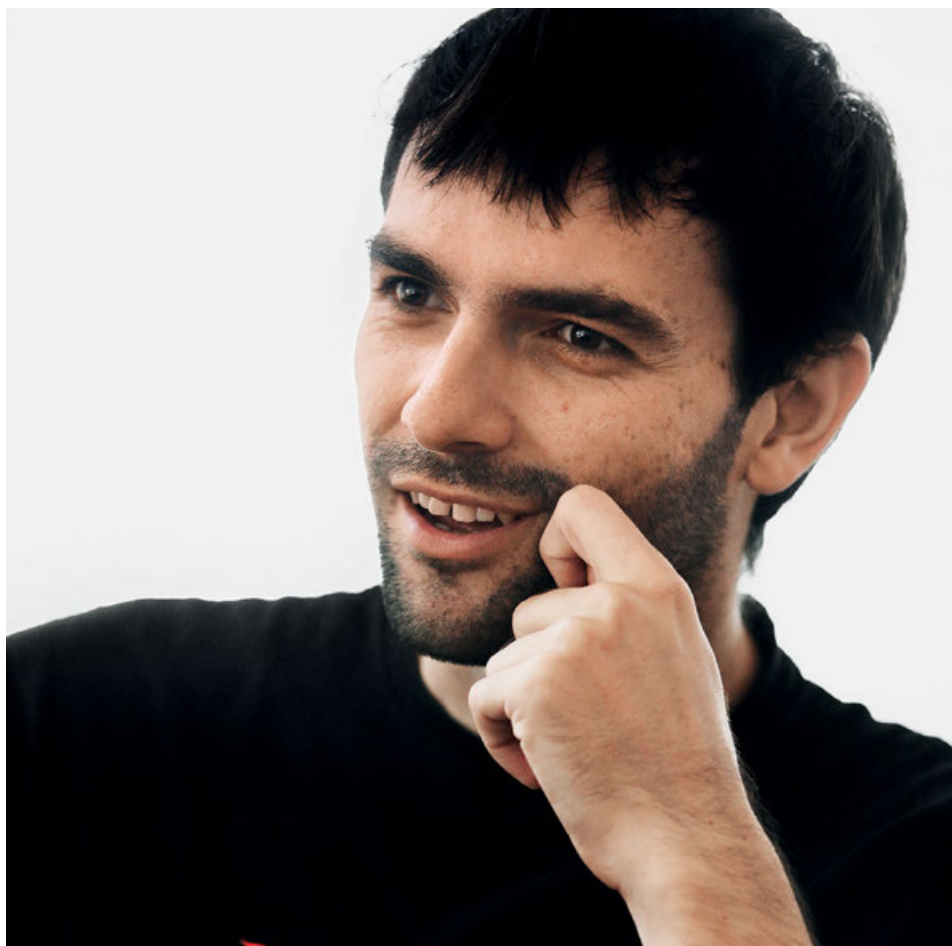
Organizacija izobraževanja poteka na zaposlenim prijazen način.

www.vsgj.si

za visoko šolstvo, je na obravnavi novele zakona o skupnosti študentov dejal, da njihove izkušnje z delovanjem s ŠOS zanikajo vse naše argumente in da niso zaznali kakršnekoli korupcije ali nenamenske porabe sredstev. Jasno je, zakaj ministrstvo ščiti interese ŠOS in ne interesov študentov. ŠOS zelo ozko definira, kaj sploh so interesi študentstva. Zadovolji se z 'drobtinicami', kot je podaljšanje statusa študenta po diplomi, ki ga predvideva novela zakona o visokem šolstvu. Za vlado pa seveda ni boljšega od študentov, ki ne težijo. Še več, ministrstvo in ŠOS sta v letih 2012 in 2013 tako dobro sodelovala, da je takratni predsednik ŠOS Mitja Urbanc danes vodja kabineta ministrice Maje Makovec Brenčič. Dokler večina študentov ni dobro seznanjena z dogajanjem in se ne spodbuja njihovo družbenokritično delovanje, ni resnejše nevarnosti za množičnejši upor.

V dokumentarcu 'Koga napasti zdaj' režiser Michael Moore Slovenijo prikaže kot skoraj idilično deželo, saj v nasprotju z ZDA ohranja brezplačni študij. Pa je res tako idilična?

► Moorov film je vse skupaj prikazal preveč naivno in tudi sam v filmu pravi, da je »izbiral rožice iz plevela«. Njegov namen najbrž ni bil prikazati dejanski boj slovenskih študentov, pač pa preusmeriti pozornost na javne dobrine in biti provokativen. Tudi »dobre prakse« iz drugih držav so prikazane zelo popreproščeno. Čeprav za zdaj še res nimamo šolnin za redni študij, obstajajo druge oblike pritiska na študente, kot je manjšanje števila brezplačnih izpitnih rokov, omejevanje pravice študentov do pritožbe zaradi napak, pa tudi komercialna dejavnost raziskovalnih projektov. Slovensko visoko šolstvo je daleč od idiličnega. Spomnite se afere z astronomskimi honorarji, ki je s položaja ministrice za izobraževanje odnesla Stanko Setnikar Cankar. Ali pa afere z nezakonito izplačanimi dodatki za stalno pripravljenost profesorjev. Čeprav uradno ni šolnin, to ne pomeni, da je v Sloveniji študij brezplačen. Šolnine se uvajajo posredno, z zviševanjem vpisnin in stroškov študijskih gradiv, komisijски izpiti na primer stanejo že skoraj dvesto evrov. Skratka, čeprav šolnin formalno nimamo, se nam že dogaja razslojevanje. Socialni ukrepi za dijake in študente že več let stagnirajo ali pa se krčijo, pač skladno s splošno varčevalno klimo in politiko uravnoveženja javnih financ. Zaradi slabo urejene štipendijske politike so mnogi mladi prisiljeni v študentsko delo, saj je to edini način, da si lahko plačajo študijsko gradivo, najemnino za stanovanje in ostale stroške. Zavedati se je treba, da je Študentska organizacija financirana iz odstotka bruto zaslužka dela prek študentske napotnice. Manj ko je štipendij, več študentov je prisiljenih v študentsko delo prek napotnice, kar pa koristi le študentskim organizacijam, zasebnim

posrednikom študentskega dela in delodajalcem, ki to s pridom izkoriščajo. Imamo torej študente, za katere je slabo poskrbljeno in so zaradi nezavidljivega gmotnega položaja prisiljeni v delo, da si sploh lahko privoščijo stroške, povezane s študijem. Študentski predstavniki, uradno zavezani interesu študentov, so v bistvu ozka klika študentskih funkcionarjev.

Do socialnega razslojevanja ne prihaja samo med študenti, ampak tudi med visokošolskim osebjem.

► Na to smo opozarjali že ob aferi z dodatki za stalno pripravljenost. Znotraj univerze obstaja razredna delitev na elitno kasto akademikov in funkcionarjev, ki se selijo s položaja na položaj, ter na skupino preobremenjenih, prekarno zaposlenih in podplačanih asistentov, docentov in nepedagoškega osebja, ki nosi največje breme rezov. Po vstopu neoliberalne teorije in prakse na področje visokega šolstva in univerze se to neskladje samo še povečuje. Ustaviti ga je mogoče le s skupnim bojem študentov in profesorjev, ki imamo vizijo drugačne, boljše univerze, kjer bo vzpostavljen akademski prostor dialoga in kolegialnih odnosov med profesorji, študenti in ostalimi zaposlenimi, kjer bosta z vidika vsebinskega dela ponovno omogočeni raziskovanje ter ustvarjanje teorije in ne zgolj njene reprodukcije, zavite v kopico birokratskih nujnosti, ki prej kot na

delovanje v družbeno korist spomnijo na vodenje velikega dobičkonosnega podjetja ali korporacije.

Septembra bo v državnem zboru druga obravnava novele zakona o visokem šolstvu. Ta resda ne prinaša šolnine za redni študij, prinaša pa večjo internacionalizacijo. Čemu je potrebna?

► Nekoč so univerzitetno blagajno polnili izredni študentje, ker pa je ta vir skoraj presahnil, zdaj očitno računajo na tuje študente, ki bodo kot samoplačniki prinašali denar na univerzo. Toda to ni največja težava novele zakona o visokem šolstvu. Njena največja težava je nedefiniranost javne službe. Namreč, še vedno ni predvidena razmejitev med javnimi in zasebnimi dejavnostmi na državnih univerzah, pa čeprav takšno razmejitev zahteva tudi odločba ustavnega sodišča. Ravno z definicijo javne službe, ki bi morala temeljiti na opredelitvi znanja kot javne dobrine, ki je pod enakimi pogoji na vseh stopnjah študija dostopna vsem, bi lahko jasno razmejili dejavnosti v okviru redne, brezplačne javne službe v visokem šolstvu od tržnih storitev visokošolskih zavodov. Novela torej ne izključuje vse večje komercializacije visokega šolstva, prav tako pa mu ne zagotavlja stabilnega javnega financiranja. Poleg tega, kot veste, prinaša tudi spremembe glede učnega jezika. Predlagano besedilo novele pomeni razmah

Velik interes za dokončanje doktorskega študija na Alma Mater

Interdisciplinarnost. Na Alma Mater Europaea – ECM imajo povečano povpraševanje po dokončanju interdisciplinarnih doktorskih študijev.

“Problemi so danes transnacionalni in zahtevajo interdisciplinarno rešitev. Mnogi dobri doktorski kandidati so izgubili smisel doktorskega raziskovalnega projekta, zlasti tisti, ki delajo v gospodarstvu in javnih službah, kjer se srečujejo z realnimi problemi,” pojasnjuje prof. dr. Ludvik Toplak, predsednik Alma Mater Europaea – ECM. Sodobni doktorski študiji na tradicionalnih univerzah so organizirani po akademskih znanstvenih disciplinah.

Vidijo priložnost

Na Alma Mater Europaea – ECM v zadnjem času beležijo porast tistih doktorskih kandidatov, ki si želijo nadaljevati študij na interdisciplinarnih doktorskih programih in si želijo mentorski individualni pristop. Alma Mater sledi principom transnacionalnosti, interdisciplinarnosti, zaposljivosti ter relevance raziskovalnega dela ter aplikativnosti rezultatov. Pri mentorskem delu pa ima izrazito individualen pristop. “Zato se je pokazal velik interes za dokončanje doktorskega študija pri nas pri tistih, ki delajo na interdisciplinarnih doktorskih projektih,” pravijo na Alma Mater. Glede na to, da je po slovenski zakonodaji mogoče dokončati predbolonjskih znanstveni magistrski in doktorski študij do 30. 9. 2016, vidijo mnogi priložnost za raziskovanje in dokončanje doktorata prav na Alma Mater.

Interdisciplinarni pristop

Pri njih izvajajo doktorski študij Socialne gerontologije – tipičen primer, ki terja interdisciplinarni pristop socialnih, humanističnih in zdravstvenih ved. Humanistika, ki nadaljuje 20 letno tradicijo doktorskega študija na fakulteti Institutum Studiorum Humanitatis (ISH) v Ljubljani, nudi najširšo možnost interdisciplinarnega študija s področja humanistike, umetnosti in družboslovja. Strateški komunikacijski management, ki je namenjen top managementu v poslovnih in komunikacijskih sistemih, je izrazito interdisciplinaren za področje top vodenja, ki ga imenujemo

Na Alma Mater so v tem študijskem letu imeli že kar nekaj promocij doktorjev znanosti s področja Humanističnih znanosti in Socialne gerontologije. Z novim študijskim letom pa se prične izvajati tudi doktorski študij Strateški komunikacijski management.

leadership. Pričakuje pa se, da bo v kratkem času akreditiran tudi doktorski študij Projektni management, ki ga vodi predsednik svetovnega združenja za projektni management prof. dr. Mladen Radujković. Ta študij vključuje, kot je princip Alma Mater Europaea, vrhunske znanstvenike s področja vodenja in uporabnosti projektov. Več informacij o dokončanju doktorskih študijev na Alma Mater je zapisanih na www.almamater.si.

ALMA MATER
EUROPAEA
ECM

Sofinanciranje tudi za Alma Mater?

Sicer pa so letos na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport RS obljubili sofinanciranje po doktorski shemi tudi za zasebne visokošolske zavode, kar pomeni, da bi se za sofinanciranje lahko prijaviли tudi vsi doktorski kandidati Alma Mater.

Odpri drugi prijavní rok

Na Alma Mater Europaea – ECM je na dodiplomskih programih: fizioterapija, socialna gerontologija, zdravstvena nega, Akademija za ples, management do 9. 9. 2016 odprt drugi prijavní rok. Prav tako je drugi prijavní rok odprt na podiplomskih programih: socialna gerontologija (mag. in dr.), strateški komunikacijski management (dr.), management (mag.), arhivistika in dokumentologija (mag.), humanistične znanosti (mag. in dr.), ekoremediacije (mag.), in sicer do 14. 10. 2016. Več na www.almamater.si.

tujega jezika – angleščine – na univerzah, celo do te mere, da bi bili nekateri študijski programi na voljo samo v angleščini. To bi pomenilo, da bi slovenski profesorji v angleščini predavali večinoma slovenskim študentom. Posredovanje znanja in razumevanje pa sta v tujem jeziku močno okrnjeni.

No, predvideno je povečanje financiranja na odstotek BDP-ja, kar je za dobro tretjino več od sedanjega 0,62 odstotka ...

► Drži. Toda ni znano, kdaj in kako naj bi bila ta številka dosežena. Iz formule ni mogoče ugotoviti, kako naj bi dosegli postopno zvišanje deleža javnih sredstev na dva odstotka BDP-ja do leta 2020. Kljub obljubi o enem odstotku je v prehodni določbi zapisan način za doseg tega cilja, ki predvideva obdobje najmanj 15 let z možnostjo enoletnega podaljšanja za vsako leto z negativno gospodarsko rastjo, s čimer se polno financiranje študija pomika v vse bolj oddaljeno prihodnost.

Verjetno ni naključje, da bo obravnava novele potekala septembra, ko so študentje obremenjeni z jesenskimi izpitnimi roki ali pa so še na počitnicah ...

► To je ena od prefinjenih metod, kako onemogočiti kritike, saj je septembra nemogoče izvesti množično mobilizacijo študentov. Druga metoda je zavlačevanje. Novelo so vlekli celo leto, kar je dokaj naporen proces za vse deležnike, sploh če se ministristvo odloči, da nisi relevanten sogovorec in tvoja kritika in priporočila niso vredni pozornosti. Prav zato, ker so pritiski kapitala vse hujši, je tako pomembno, da znanje definiramo kot javno dobrino. Univerza mora biti definirana in razumljena kot prostor za ustvarjanje in posredovanje vednosti. Seveda nič od tega ni v skladu z logiko kapitala. Namesto ustvarjanja in posredovanja vednosti je danes govor o pridobivanju specifičnih kompetenc v predavalnicah, ki ustrezajo razmeram na trgu dela. Med študijem pa nam poskušajo vcepiti še življenjske modrosti, kako moraš biti bolj »uporaben«,

»kreativen« in »konkurenčen«. Logika kapitala nas uči: bodi fleksibilen, delaj na sebi in bodi poslušen, zato da boš lažje prišel do službe. Konkretno se to pozna že pri študentskem delu, ko se od študentov pričakuje, da se bodo podredili zahtevam delodajalcev in se pustili izkoriščati. Univerza

Množičnost študija je lahko tudi način, da neko starostno skupino spraviš v predavalnice, in jo discipliniraš v ubogljivo delovno silo.

se iz avtonomne, svobodomiselnih institucij, ki se je prevpraševala o stanju v družbi in je skušala odgovoriti na vprašanje, kakšno družbo si želimo, spreminja v institucijo, ki vse bolj sledi tržni logiki in presežnim dobičkom. Seveda pa tudi preizpraševanje obstoječega stanja družbe ni dovolj, potreben je še naslednji korak, torej s pridobljenim znanjem delovati zunaj fakultet in prispevati k družbenim spremembam.

Je za vse slabše stanje kriva tudi bolonjska reforma?

► Absolutno. Bolonjski način študija onemogoča kritično, uporno, samostojno mišljenje študentov. Zase lahko rečem, da sem več kritičnega mišljenja in zavedanja o pomenu povezave teoretskega znanja s prakso razvil z delovanjem v Iskri kot pa v predavalnicah. Pod vplivom neoliberalne doktrine in bolonjske reforme se je pridobivanje znanja spremenilo v tržno blago. Danes se večina mladih istoveti z enim od dveh prevladujočih pogledov na življenje, oba pa temeljita na ideologiji individualizma in nas prepričujeta, da moramo predvsem poskrbeti zase. Ena pravi: zdaj si mlad, zabavaj se! Druga pa: spravi se v red, bodi bolj kreativen, bolje napiši svoj življenjepis, več se udeležuj ob študiju, izberi si takšno smer študija, ki jo trg potrebuje, in pridobi čim več kompetenc, da boš konkurenčen na trgu dela.

Vse to silno prizadevanje za izboljšanje lastne podobe in konkurenčnosti ti seveda nič ne koristi, če ni na voljo varnih in stalnih zaposlitev.

► Točno to sem nameraval reči. Mlade po koncu študija čakajo predvsemčasne in slabo plačane oblike dela brez osnovnih delavskih in socialnih pravic. Vlada statistične podatke interpretira po svoje. Trdi, da brezposelnost med mladimi upada, ne pove pa, da gre pretežno za prekarne oblike dela, ki so med mladimi v Sloveniji razširjene bolj kot v katerikoli drugi državi OECD, na kar čedalje glasneje opozarjajo v sindikatu Mladi plus. Zaradi tega se mladi ne morejo osamosvojiti oziroma postati avtonomni, si ustvariti lastne družine, izkoristiti svojega potenciala in prevzeti drugih nalog v družbi. Načelo »vsako delo šteje« zveni precej cinično, če upoštevamo, da se mnogim mladim v Sloveniji vstop na trg dela prepričuje s tem, da ne morejo opravljati pripravnštva, ki je pogoj za zaposlitev.

Število študentov višješolskega in visokošolskega izobraževanja v Sloveniji že nekaj let upada, kljub temu pa še vedno študira skoraj polovica mladih od 19. do 24. leta. Se strinjaš s tistimi, ki pravijo, da je ta delež previsok?

► Absolutno ne! Študij mora biti dostopen vsem in pod enakimi pogoji. Lahko pa se pravica do študija loči od ugodnosti, kot so boni za prehrano, dostop do študentskih domov in pravica do opravljanja študentskega dela. Vendar je to odvisno od tega, kako kot družba dojemamo vlogo študija in univerze. Je univerza le stroj za 'štancanje' delovne sile ali še kaj več? Pa še nečesa se moramo zavdati: zaradi pomanjkanja služb je študij prevzel vlogo socialnega korektiva in nadomestila za brezposelnost. Je pa množičnost študija lahko tudi način, da neko starostno skupino spraviš v predavalnice, jo discipliniraš v ubogljivo delovno silo in s tem zmanjšaš potencialno nevarnost za ustaljeni družbeni red. x

ČAS - Zasebna šola za varnostno izobraževanje d.o.o.

www.varnostnoizobrazevanje-cas.si
info-cas@t-2.net ~ 059 036 350

Vabimo vas k vpisu v javno veljavni program izobraževanja V. stopnje za odrasle za pridobitev poklica

TEHNIK/TEHNICA VAROVANJA!

Vpiše se lahko vsak, ki ima zaključeno najmanj osnovno šolo.
VPIS ŽE POTEKA!

Izvajamo tudi usposabljanja za pridobitev nacionalnih poklicnih kvalifikacij za varnostno osebje (varnostnik, varnostni menedžer ...) ter pripravljamo varnostne ocene in načrte za gospodarske družbe.

... za izobraževanje je vedno pravi ...

Študij družboslovja omogoča dinamične karijerne poti

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede

Na Fakulteti za družbene vede so zgodbe uspešnih diplomantk in diplomantov zbrali v kariernem časopisu

V nasprotju s prepričanjem mnogih študij družboslovja odpira številne karijerne priložnosti, kar dokazujejo mnogi. Na Fakulteti za družbene vede so se poglobili v kariere svojih diplomantk in diplomantov, njihove zgodbe so zbrali v karierni časopis *FDV Kariernik*. Študijsko in karierno izkušnjo uspešnih želijo tako približati dijakinjam in dijakom ter jim pomagali pri izbiri študija, obenem pa se želijo odzvati na številne pavšalne ocene o neperspektivnosti družboslovja. Diplomantke in diplomanti sporočajo – če želiš prispevati k boljši družbi, če si družboslovec po duši, če si želiš temeljnih, splošnih in hkrati specializiranih področnih znanj, če je vseživljenjsko učenje izziv, če rad delaš z ljudmi – potem je študij na FDV prava izbira.

Kariera, ne zgolj poklic

Družboslovno izobraževanje ponuja pot do raznolikih delovnih mest, ki jih lahko zasedajo diplomanti FDV: novinarji; strokovnjaki za prodajo, oglaševanje in trženje; strokovnjaki za razvoj kadrov; gledališki direktorji; analitiki poslovnih procesov in organizacije dela; strokovnjaki za odnose z javnostmi; svetovalci; politologi; častniki; diplomati; sociologi; strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik ... Verjetno bi težko našli večjo organizacijo ali podjetje v Sloveniji v zasebnem in javnem sektorju ali v civilnodružbenih organizacijah, kjer ni zaposlenega niti enega FDV-jevca. Večina vprašanih je za FDV Kariernik povedala, da v svojem delu uživajo, da je delo zanimivo, predvsem pa – njihove karijerne poti so dinamične in polne vedno novih izzivov.

Najprej temeljna, nato uporabna znanja

Brez temeljnih znanj ni uporabnih – gradiš lahko le na dobrih temeljih. Sogovorniki se strinjajo, da jim je fakulteta ponudila cenjeno širino znanja ter jim predala pomembna teoretska in specializirana področna znanja, ki jih uporabljajo in plemenitijo v praksi. Le če imaš širino in veliko splošnih znanj, lahko stvari interpretiraš in postaviš v pravi kontekst, pravijo. Tako si lahko tudi veliko bolj prilagodljiv, kar je v današnjem svetu izjemno pomembno. Fakulteta je zelo vpeta v okolje, zato študentom omogoča, da pridobljena teoretska znanja preizkusijo tudi v praksi. Študenti so stalno v stiku s strokovnjaki iz prakse, uspešni diplomanti in diplomantke znanje namreč redno prenašajo nazaj na fakulteto, praksa oz. praktiki so del učnih načrtov, v okviru programov so

www.fdv.uni-lj.si

organizirane številne strokovne ekskurzije v Sloveniji in v tujini ... Fakulteta študentom omogoča organizacijo strokovnih dogodkov, s katerimi si pridobivajo pomembne izkušnje in ustvarjajo svoje socialne mreže.

Mednarodnost

Fakulteta za družbene vede je vpeta v mednarodno okolje, njeni diplomanti zaposlitev najdejo tudi v tujini, kjer se zelo dobro znajdejo, pri tem pa jim med drugim pomaga dobro znanje tujih strokovnih jezikov. »Bistveno povečanje študijske ponudbe za mednarodni trg študentov kot priprave za evropski trg dela je še vedno eno od osrednjih prizadevanj,« pravi dekan fakultete dr. Rado Bohinc, ki prav tako poudarja, da so »ključni družbeni problemi globalni in družboslovje je odgovorno za globalni razvoj«. Fakulteta se tako s svojim delom nenehno odpira in se lahko pohvali z 202 pogodbama o sodelovanju s partnerskimi ustanovami v tujini. Gostovanja pedagogov in raziskovalcev, tako tujih pri nas kot tudi naših v tujini, so ena izmed prioriteta internacionalizacije ter pomemben dejavnik pri ohranjanju in dvigu kakovosti. V letošnjem študijskem letu so na fakulteti gostili kar 43 tujih predavateljev in 8 raziskovalcev, več kot 25 pa jih je gostovalo v tujini. Študijska izmenjava v tujini bi morala biti obvezna, so se strinjali sogovorniki, saj si z njeno pomočjo študent pridobi številne izkušnje in kompetence ter odpre nova obzorja. Fakulteta

odhod v tujino spodbuja, je na drugem mestu po številu študentskih izmenjav na Univerzi v Ljubljani in je že leta priljubljena izbira za tuje študentke in študente, ki s svojo študijsko izkušnjo domov odhajajo zadovoljni – letos je bilo takih kar 250. Za izmenjavo v tujini se na letni ravni odloči približno 200 študentk in študentov FDV. Poleg izmenjav imajo študenti tudi možnost biti vpeti v odlične mednarodne raziskovalne projekte, ki prejemajo nagrade Evropske komisije ...

Proaktiven študij za začetek uspešne karijerne poti

Študirati danes ne pomeni zgolj sedeti v predavalnicah in opravljati izpite. Aktiven študij je skupna lastnost večine uspešnih diplomantk in diplomantov, ki so si pri vprašanju o zaposljivosti enotni – proaktivnost že med študijem, povezovanje študija s praktičnimi izkušnjami ter ustvarjanje lastne socialne mreže – to je prvi pogoj za uspešno zaposljivost. Pestrost in raznolikost FDV-ja ter dejavnost študentov se odraža v študentskih društvih – kar 10 jih je, ki delujejo na fakulteti. V okviru društev si FDV-jevke in FDV-jevci nabirajo znanje in bogate izkušnje tudi zunaj predavalnic čez celo študijsko leto – okvirno 30 strokovnih dogodkov je na fakulteti v njihovi organizaciji. Fakulteta ponuja veliko, a uspeh je odvisen tudi od zavzetosti in od tega, koliko od ponujenega študentke in študenti sprejmejo, udejanjijo in oplemenitijo v praksi.

Najpomembnejša razlika med slovenskimi in finskimi šolami je v avtonomiji učiteljev in dejavnosti učencev.

FINSKI ZGLED

Mora učenje postati zabavno?

Piše: Klemen Košak

Finski šolski sistem je že dolgo idealiziran, a še nikoli tako poudarjeno kot v dokumentarnem filmu ameriškega avtorja Michaela Moora *Where to invade next?*. Film je kritika ameriške zunanje in socialne politike, saj je njegova rdeča nit izzivalna: Združene države Amerike naj ustavijo vojaške akcije in naj se raje zgledujejo po bolj socialnih državah in iz njih prenesejo učinkovite in do ljudi prijazne rešitve. Tako je Moore predstavil Slovenijo zaradi brezplačnega visokega šolstva, Francijo zaradi solidarnega zdravstva, Italijo zaradi delavskih pravic, Portugalsko zaradi učinkovitega boja proti drogam, Norveško zaradi zaporske ureditve ...

Finskemu osnovnemu šolstvu je v dokumentarcu namenjenih deset minut. Gledalcu, ki si ga je ogledal, ne bi mogli zameriti, če bi menil, da finski otroci pridobijo veliko znanja, in to prav zato, ker imajo veliko prostega časa za igro, v kratkem času, ko so v šoli, pa večinoma pojejo, slikajo, pečejo, delajo

stvari iz lesa, hodijo po naravi, sodelujejo pri načrtovanju šolskega igrišča ...

Na mednarodnih preverjanjih znanja, ki jih izvaja mednarodna Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, so finski 15-letniki pred desetletji dosegali podobne rezultate kot ameriški, nato pa so se izstrelili na vrh. Kot njihovo največjo skrivnost Moore ponudi izjavo ministrice za izobraževanje Kriste Kiuru: *»Nimajo domače naloge. Morajo imeti čim več časa, da bi bili otroci, mladostniki, da bi uživali življenje.«* Učenci so mu povedali, da imajo deset do 20 minut domače naloge na dan, če jo sploh želijo napraviti. Tako imajo prosti čas, da, na primer, plezajo po drevesih, ampak *»pri tem spoznajo različne žuželke in naslednji dan mi lahko v šoli povedo, kaj so našli,«* je pojasnila učiteljica v prvem razredu Anna Hart. Nadaljevala je, da mlajši otroci v šolo hodijo samo tri do štiri ure na dan, z odmorom za malico vred. *»Poskušamo jih naučiti, da postanejo srečni ljudje, da spoštujejo druge in sebe,«* pove neki finski učitelj matematike.

»Finski otroci imajo najkrajše šolske dneve in šolska leta na svetu,« povzame Moore. *»Boljši so tako, da v šolo hodijo manj.«*

Slovinci smo manj v šoli

Michael Moore še zdaleč ni prvi, ki je poročal o finskem izobraževalnem čudežu. O fenomenu je napisanih veliko poljudnih člankov ter strokovnih del, a vseeno ni lahko priti do jasnih podatkov in pojasnil, s katerimi bi si pri spreminjanju šolskih sistemov pomagale tudi druge države. Česa bi se torej od Finske lahko naučili v Sloveniji?

Na Finskem osnovnošolski otroci v primerjavi z vrstniki iz drugih držav v šolo res hodijo manj. Analiza Eurydice, ki zbira podatke o izobraževanju v evropskih državah, kaže, da imajo vsako leto 703 ure obveznega pouka. Od 34 držav jih ima šest manj ur: Hrvaška, Srbija, Bolgarija, Makedonija, Romunija in Slovenija. V Sloveniji je teh ur 698.

V Sloveniji in na Finskem je število ur določeno različno, saj je pri nas določeno

optimalno oziroma največje dovoljeno število ur, pri njih pa najmanjše mogoče število ur. Pred več kot desetimi leti je bila skupina slovenskih strokovnjakov na obisku, na podlagi katerega je nastala knjiga Zakaj Finci letijo dlje. Dr. Fani Nolimal z zavoda za šolstvo je v poglavju o osnovnem šolstvu navedla dejanske obremenitve na šoli Vesalan.

Tedenska obremenitev učencev v sedmem razredu te šole ni presegla 31 pedagoških ur, v osmem razredu 30 in v devetem razredu 33. »Kljub 'zmernosti' to v sedmem razredu pomeni do 1,5 pedagoške ure več, kot je dovoljeno v Sloveniji, v devetem razredu tri ure več, v osmem razredu pa je obremenitev osnovnošolcev enaka obremenitvi osnovnošolcev v Sloveniji,« je zapisala Fani Nolimal. V prvih šestih razredih so sicer Finci v šoli manj kot Slovenci, vendar je razlika le okoli 33 ur na leto. Skupno po podatkih Eurydice v osnovni šoli Finci preživijo več časa.

Od kod torej v Sloveniji prepričanje, da bi bilo za naše učence bolje, če bi bili manj obremenjeni? Nekdanji šolski minister dr. Slavko Gaber opazuje, da so take zamisli razširjene predvsem med mamami iz srednjega sloja. Morda te zaradi pritiska, ki so mu izpostavljene, postanejo zaščitniške do otrok, dejansko in v prepričanjih.

Razlaga, do katere sta prišla skupaj z ženo, dr. Milico Antić Gaber, profesorico na ljubljanski ekonomski fakulteti, kjer se ukvarja s spolom, temelji na strukturnih značilnostih, ki izhajajo iz socializma. Takrat so ženske dosegle precejšnjo enakopravnost, vendar je to pomenilo tudi, da so pomembno prispevale v družinski proračun, zato so morale graditi kariero, poleg tega pa so še vedno opravile več gospodinjskih opravil.

»To doživljam kot prevelik in neupravičen pritisk in ugibam, da težijo k temu, da bi otrokom to prihranile,« pravi Gaber, profesorica na ljubljanski pedagoški fakulteti in urednica knjige Zakaj Finci letijo dlje. Po razlagi, ki jo navaja, zaščitniški odnos mater srednjega razreda pripelje do tega, da otroku pomagajo pri šolskem delu bolj, kot bi bilo treba.

»Marsikatera učiteljica pove, da otroci v šolo nosijo plakate, ki jih je očitno naredila mama,« pravi in nadaljuje, da iz tega mame razvijajo tudi prepričanje, da so šole prezahtevne. Če bi učence in njihove mame vprašali, koliko se dela v šoli, Gaber predvideva, da se odgovori ne bi ujemali.

Finska je s tega vidika drugačna. Tam so ženske volilno pravico dobile prve v Evropi, leta 1906, ko Finska sploh še ni bila država, ampak gubernija Ruskega carstva. Slavko Gaber in Milica Antić Gaber sta poskušala najti razlago za to in sta najprej ugotovila, da močnega gibanja za pravice žensk tam ni bilo. »Pristala sva pri ugotovitvi, da je prebivalce Finske homogenizirala grobost življenjskih razmer,« pravi Slavko Gaber. Na Finskem je preprosto tako mrzlo, da so družine za preživetje morale poskrbeti skupaj in si moški niso mogli nikoli privoščiti, da bi ženske odrinili na stran.

Zabavna matematika

Majhna obremenitev otrok torej ni razlog za finski uspeh na mednarodnih lestvicah znanja. Slovenski otroci so v šoli približno toliko časa kot finski. Naši dosežki niso slabi, a niso prav blizu finski. Poleg tega Finska ni več prva, ampak jo prehitevajo Južna Koreja, Singapur, Japonska, Tajvan, kitajski provinci Šanghaj in Hongkong ...

Za azijske države je značilno, da tam otroke zelo obremenijo. V šoli so res dolgo, velik del prostega časa pa namenijo šolskemu delu in pripravam na standardizirane teste, ki so pogoj za vpis v čim boljše srednje šole in fakultete. Seveda ti testi, kot pogosto poudarjajo na Finskem, niso absolutno merilo uspešnosti izobraževanja. Nekateri celo pravijo, da so škodljivi, saj izobraževanje preoblikujejo iz priprav na življenje v priprave na teste.

Vendar drugih preprostih kazalcev nimamo. Finci sami jih prav tako navajajo, pri tem pa poudarjajo, da so njihove dobre uvrstitve na mednarodnih preverjanjih znanja zgled tudi zato, ker jih dosegajo drugače kot azijske države. Za Finsko je značilno, da med učenci ni velike neenakosti v dosežkih. Koristi

kakovostnega izobraževanja je deležen večji delež otrok kot v drugih državah.

Med finskimi šolami, kot poudarja tudi Michael Moore, ni velikih razlik. »Šole na Finskem kažejo bogat materialni standard, ki je viden v učnih pripomočkih in opremi,« je leta 2006 zapisala Fani Nolimal. Leta 2003 je bilo razmerje med številom učencev in šolskih računalnikov na Finskem pet proti ena, v Sloveniji pa 18 proti ena. Vendar smo se jim v naslednjih letih približali. Zdaj je razmerje v obeh državah tri proti ena.

Tudi večina slovenskih šol je dobro opremljena, pravi Fani Nolimal, vendar poudarja, da obstajajo razlike. Veliko šol, katerih učenci so več let podpovprečni pri slovenščini na nacionalnem preverjanju znanja, ima praviloma zelo slabe knjižnice. »Razlike, navkljub enotnemu državnemu financiranju, nastanejo zato, ker so za prostor in opremo večinoma odgovorne občine in ker samo nekatere šole lahko računajo tudi na zasebne donacije,« pojasnjuje. Na Finskem teh razlik ni.

Gmotne razmere so pomembne, vendar niso tiste, ki prinesejo razlike med državama. Verjetneje je, da ta izhaja iz tega, kaj se dela med poukom. Gre torej za način poučevanja, ki se kaže v izjavi finskega učitelja matematike, da mora biti tudi matematika zabavna. »To je posledica izkušenskega učenja,« pravi Fani Nolimal.

Praden je pred 20 leti začela delati na zavodu za šolstvo, je učila na razredni stopnji in spominja se učenca tretjega razreda, ki je pri spoznavanju narave in družbe »zdrdral vso snov, še preden sem jo učila.« »Pomislila sem, da mu običajni pouk ne more ponuditi nič. Vprašala sem ga, ali bi učil namesto mene. Rekel je, da bi. In res, potem ko sva se pripravila, je vodil eno uro.«

Takšne prilagodljivosti je po njenem mnenju v slovenskih šolah premalo. »Pisanje na table smo zamenjali z informacijsko-komunikacijskimi tehnologijami, z vidika strategij poučevanja pa se od začetka slovenskega šolstva ni veliko spremenilo.«

Na Finskem so slovenski strokovnjaki videli, da so se otroci, preden so pri fiziki slišali

Šolski center Srečka Kosovela Sežana
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

**Informativna dneva za vpis
v študijsko leto 2016/17:**
četrtek 25. 8. 2016, ob 16.00
petek, 2. 9. 2016, ob 16.00

Fotografija
• fotografija in video

Oblikovanje materialov
• kamen

+386 (0)5 7313516
www.vss-sezana.si
info@vss-sezana.si
FB: fotografijakamen

Foto: Matej Župec

za teorijo ravnovesja, poiskali ravnovesje s preprostimi predmeti na svojih mizah. Matematika pa je lahko zabavna na primer tako, da se rešujejo problemi, ki jih otroci zaznajo v okolju.

»Ključna vloga učitelja v razvitih šolskih sistemih ni podati razlago, ampak pripraviti gradivo in organizirati učenje, bodisi individualno, v paru ali skupini,« pravi Fani Noliml. Zato na Finskem in v nekaterih drugih državah ne poznajo 45-minutnih ur, ampak lahko pouk posameznega predmeta traja tudi dve uri skupaj. »Preden razdeliš materiale, poveš navodila in izvedeš poskuse, je 45 minut mimo.«

V Sloveniji so pred slabimi desetimi leti na nekaterih osnovnih šolah poskusno uvedli fleksibilni predmetnik. »Šole so imele možnost, da so posamezne predmete učile samo eno trimesečje ali polletje, vendar zgoščeno v blok urah, kjer je bilo veliko priložnosti za samostojno in izkušensko učenje,« pravi. Rezultati naj bi bili pozitivni, saj naj bi zaznali povečanje znanja, motivacije in zadovoljstva otrok. Ko je bila možnost fleksibilnega predmetnika vnesena v zakonodajo, so šole, ki so sodelovale v poskusu, večinoma ostale pri njem, druge pa sistema niso zamenjale. Fani Noliml meni, da je tako zato, ker si ravnatelji in učitelji ne želijo sprememb.

Na Finskem imajo enake normative glede velikosti razredov kot pri nas, vendar učence pogosto razdelijo v skupine, ki delajo različno, vsebinsko in po zahtevnosti. »Zelo pomembno se jim zdi, da vsakega posameznega učenca pripeljejo do tega, kar največ zmore.«

Za učitelja, ki otroke uči prek izkušenj in dejavnega sodelovanja, je delo zahtevnejše, kar zadeva pripravo na pouk. Čeprav se pogosto poudarja, da so učitelji na Finskem zelo cenjeni in dobro plačani, to ne more biti njihova glavna motivacija. Po podatkih Eurydice slovenski osnovnošolski učitelji na leto povprečno zaslužijo 23.520 evrov, finski pa 43.977 evrov, vendar je povprečna plača za celotno državo pri nas 13 tisoč evrov, pri njih pa 26 tisoč evrov. Tudi v primerjavi s sonarodnjaki, ki imajo podobno izobrazbo, kot je zahtevana

za učitelje, so slovenski učitelji na boljšem od finskih.

Fani Noliml je prepričana, da je najpomembnejša razlika v tem, da imamo mi zelo centraliziran izobraževalni sistem, Finci pa zelo decentraliziranega. »Pri nas država učni načrt za materinščino napiše na sto straneh, pri njih na dvanajstih.«

»Postavljeni pokonci učni načrti merijo približno meter,« je pogled na omaro v pisarni po telefonu opisal Igor Topole, ravnatelj II. osnovne šole Celje. Topole je bil na Finskem zgolj zasebno, a dobro pozna Švedsko, saj so si deset let s šolo in Värnamu izmenjevali učitelje in učence.

Na enem od prvih obiskov jim je tamkajšnji ravnatelj rekel, da si bodo ogledali uro matematike, in pokazal na učitelja, ki si je nekaj pisal na majhen list papirja. »Ko je prišel v razred, je listek položil na mizo in uro izpeljal, kot je treba,« se spominja Topole. »Pri nas pa mora učitelj imeti letne priprave, potem pa še dnevne, da jih lahko pogleda šolski inšpektor, če se kateri od staršev pritoži na otrokovo zaključno oceno.« To lahko pomeni, da za posamezno šolsko uro učitelj spiše nekaj strani.

Država na Finskem učne načrte predpiše le ohlapno, konkretnije pa cilje predmetov in področij opredelijo na nižjih ravneh. Učitelji so zelo avtonomni tudi glede načina ocenjevanja. To je morda razlog, da znanje finskih otrok ni izpostavljeno zunanjemu preverjanju znanja, dokler niso stari 16 let. »Z notranjimi preverjanji znanja vsaka šola spremlja, kako napreduje vsak posameznik,« pravi Fani Noliml.

Domače naloge

Še najtežje je dobiti podatke o tistem, kar verjetno najbolj zanima slovenske učence in starše. »Domače naloge so del izobraževanja od prvega razreda, od tretjega razreda pa dobijo domačo nalogo tudi za konec tedna. Pisanje domačih nalog se sistematično preverja vse do devetega razreda,« je pred nekaj meseci zapisal Damijan Marin pod člankom o finskem šolstvu na spletni strani Kje vas čevelj žuli. Marin

je Slovenec, ki je pred šestimi leti odšel na Finsko učit predvsem športno vzgojo, pa tudi angleščino in nemščino.

Zagotovo vse na Finskem ni zlato. Za Južno Korejo se pogosto poudari, da so njeni izvrstni dosežki na mednarodnih preverjanjih znanja plod pritiska na učence, ki ga ti ne morejo prenesti brez posledic za zdravje. Vendar ima Finska, kjer naj bi bil čas šolanja srečno obdobje, višjo stopnjo samomorov med najstniki kot Južna Koreja. Poleg tega se na Finskem, tako kot v drugih državah, spoprijemajo z neoliberalnimi družbenimi spremembami in vse večjo neenakostjo, tudi v šolstvu. To seveda ne pomeni, da je zgodba o srečnem finskem šolanju izmišljena – samomorilnost mladih se je na Finskem v zadnjih desetletjih zelo zmanjšala –, a je vendarle potrebna previdnost.

Če je kaj v finskem izobraževanju, kar je vredno posnemati, je to zagotovo zaupanje države v učitelje in zaupanje učiteljev v učence. Učitelji imajo pomembno besedo pri tem, kako bo opredeljen lokalni in šolski kurikulum, od učencev pa se pri poteku ure zahteva zmožnostim primerna miselna dejavnost. »Intelektualno podcenjevanje je najbolj obremenjujoče. V tem smo si odrasli in otroci enaki,« pravi Fani Noliml.

Nemogoče je finsko ureditev prenesti v Slovenijo, saj gre za drugačno družbo. K sreči nam tega ni treba. »Odgovor za naš izobraževalni sistem ne leži v tem, da bi neke tuje rešitve prenesli k nam oziroma kako bi jih prenesli k nam, da bi dosegli želeni učinek,« pravi dr. Maša Vidmar s Pedagoškega inštituta. Po njenem mnenju je bila že sredi devetdesetih let v več dokumentih pripravljena celovita in večplastna konceptualna reforma izobraževalnega sistema. »Vse ključne točke v sistemu imamo že nastavljene, premišljene in domišljene,« pravi, »poskrbeti moramo, da bodo besede na papirju postale resničnost.«

Finci pogosto spreminjajo in prilagajajo svoj šolski sistem. Prav s prihajajočim šolskim letom bodo uveljavili nov učni načrt. Pri nas pa besede na papirju ostajajo že 20 let. ×

Univerza v Mariboru

Fakulteta za elektrotehniko,
računalništvo in informatiko

Smetanova 17, 2000 Maribor
<http://feri.um.si/>
<http://www.pridi-na-feri.si/>

Smo fakulteta, ki razvija nano satelit, ki ustvarja najnatančnejše algoritme, kjer lahko tekmuje v izdelavi električnih koles, kjer vam vsako leto pripravimo filmski festival in tako poskrbimo, da boste pridobili potrebno znanje in z njim osvojili svet. Pridi na FERi.

fakulteta
za komercialne
in poslovne vede

www.fkpv.si

Komercialna

Poslovna informatika

Turizem

Varnostni menedžment

Študijski programi
I., II. in III. stopnje

INFORMATIVNI DAN
8. september

Celje • Ljubljana • Maribor • Nova Gorica • Murska Sobota

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo

www.fa.uni-lj.si

Ljubljanska fakulteta za arhitekturo, s svojo 90-letno tradicijo velja za eno boljših srednjeevropskih arhitekturnih šol. Njeno kvaliteto potrjujejo številni uspešni študenti in diplomanti, ki dosegajo zavidljive rezultate doma in v tujini, ter kvalitetni pedagogi, ki učinkovito pokrivajo večino sodobnih vidikov arhitekturnega ustvarjanja. Študenti se izobražujejo za poklic arhitekta ali za poklic arhitekta urbanista. Poleg mednarodnih izmenjav v okviru programa ERASMUS, smo fakulteta z mednarodno akreditacijo, ki našim diplomantom omogoča neposredno zaposljivost tudi v državah EU.

Vljudno vabljeni na informativne dneve v februarju 2017!

NAJBOLJŠA ŠOLA V BERLINU?

Brez nalog, brez ocen in šolskega zvonca. Na berlinski šoli New School se otroci smejo učiti tisto, kar jih zanima. Zveni sanjsko, vendar je za vse precej naporno.

Piše: Heike Klovert

»Prva vaja,« je zaklical Kostja Schleger s košarkarsko žogo pod roko in piščalko okoli vratu, »stečemo čez pesek in naredimo deset sklec.« Učenci so ga vprašujoče gledali. »Skelece? Na pesku?« je vprašal eden od njih. »Ajde, gremo,« je zaklical Schleger. Trije učenci so stekli, štirje hodili, eden je ostal na mestu. Nobeden ni bil oblečen v športna oblačila.

Tako oziroma podobno je na novi šoli, imenovani New School, v berlinskem predelu Charlottenburg vsako jutro. To je nova zasebna šola v prenovljenem skladišču ob reki Spree. Ob devetih zjutraj je na urniku šport in včasih vaje izvajajo na pesku na gradbišču poleg kocke iz jekla in betona, v kateri ima šola prostore.

»Pa ste se vsaj malo zbudili,« je pripomnil Schleger. »Imaš kakšno jakno ali kaj podobnega?« je vprašal učenca brez vrhnjega oblačila. Ker je ni imel, si je čez glavo potegnil kapuco na puloverju, sključil ramena in se vlekel navzdol po betonskih stopnicah, kjer je sošolec že delal sklece. »Zelo dobro, kar delaj naprej. Tako se boste spravili na delovno temperaturo,« ga je pohvalil Schleger. »Ampak bolijo me roke,« je potožil tisti brez jakne, ki je kljub vsemu poskusil s sklecami. »Kaj bom počel danes? Še ne vem.«

Na novi zasebni šoli se smejo učenci sami odločiti, ali bodo telovadili. Pa tudi vse drugo izbirajo sami. Nimajo šolskega zvonca, table, razredov, ocen in domačih nalog. Ni prisile in pritiska, da morajo imeti dobre ocene. Deset otrok, starih od 12 do 16 let, se sme učiti, kar jih zanima, prepovedano pa je brezdelno posedanje.

Mikavno izhodišče takšnega načina poučevanja je, da uspešnost ni odvisna od spričevala. Vsak je lahko uspešen, če le ve, kaj si želi in kaj zmore. Zveni kot sanje številnih mladih, ki se v javnih šolah dolgočasijo v 45-minutnih intervalih. V resnici pa je takšna šola kar hudo ganjanje.

»Kako se danes počutim? Dobro. Kaj bom počel? Še ne vem,« je odgovoril 14-letni učenec, ki je stal pred sivim panojem in poročal o načrtih za tisti dan. Po jutranji telovadbi učenci drug drugemu razložijo, kaj

Ob četrtek skupaj kuhajo v elegantni novi kuhinji, ki zaseda sprednji del prenovljene industrijske dvorane.

nameravajo čez dan početi. Tako vadijo predstavljanje občinstvu. Drugi se medtem gugajo na dragih oblikovalskih stolih iz umetnega materiala.

Vsak učenec se ukvarja s svojimi projekti in ima svoj urnik. Že omenjeni deček izpred oglasne deske si ga je pač moral šele sestaviti – zjutraj je vedel le, kaj bo počel po kosilu. Nameraval si je ogledati risanko o Simpsonovih in nato v angleščini napisati poročilo o tem. Ena od deklic je mešala kano za barvanje las, eden od sošolcev je sestavljal akvarij, drugi pa se je na spletnem tečaju učil oblikovati spletne strani. Iz vsega se je mogoče kaj naučiti, ne le iz učbenikov.

Trčenje zahtev in vsakdanjika

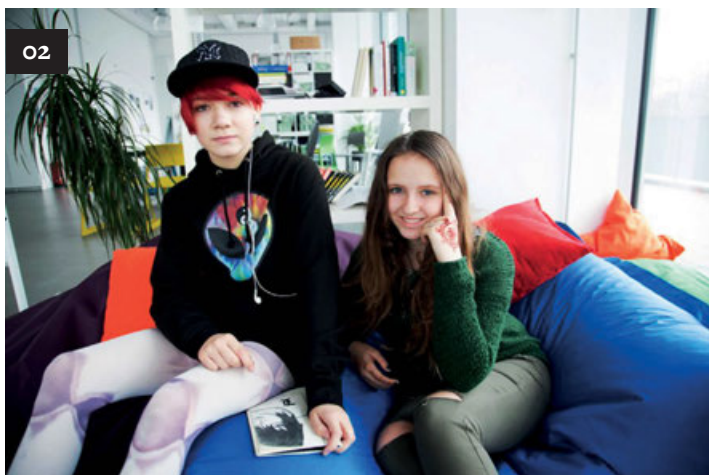
Nekateri otroci se v takšni svobodi razcvetijo, saj se končno smejo učiti, kar sami želijo. Za druge je to prezahtevno. »Velja splošno pravilo, da moramo na vsako leto, ki ga otrok preživi v klasični šoli s pravili, računati z najmanj mesecem dni privajanja,« je razložila vodja šole Almut Röper. Številni otroci šele postopoma doumejo, kaj pomeni, da ni več predpisanih

vsebin in učnih ur in da si morajo sami dejavno razporediti čas.

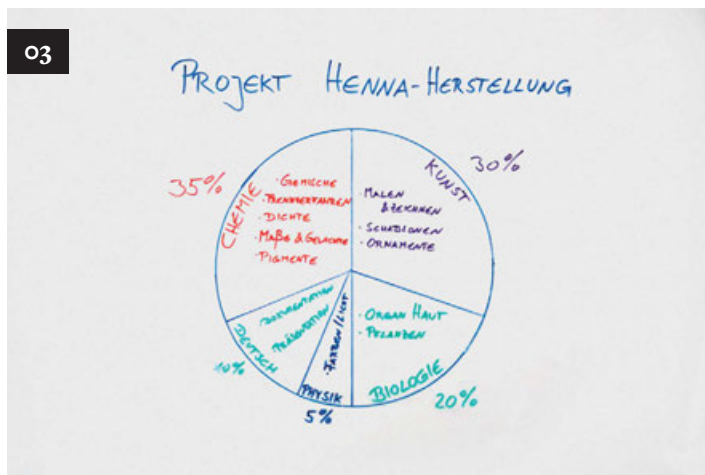
Ob četrtek skupaj kuhajo. Pet mladih v črnih predpasnikih je stalo v elegantni novi kuhinji, ki zaseda sprednji del prenovljene industrijske dvorane. V 25 metrov dolgem prostoru so poleg kuhinje še usnjen kavč smetanove barve, kup pisanih vreč za sedenje, beli knjižni regali in palma v loncu. Skozi okna je blede berlinska svetloba osvetljevala siva betonska tla.

Delo je bilo porazdeljeno med vse: eden od sošolcev je kozarce polnil z jagodno kremo, drugi je čeznjo nadeval skutno kremo. »Danes kuhamo po receptih, ki jih je prinesla ena od učenk,« je pojasnila kuharica, ki sicer dela kot organizatorica v nepremičninskem podjetju. Mesne kroglice, paradiznikova omaka in turška česnova klobasa. »Za bruhat,« je pripomnila ena od deklet. »Kako nespoštljivo,« jo je opozorila kuharica. »Če je pa res,« je ugovarjala učenka, deklica, ki je prinesla recepte, pa je molčala.

V novi šoli marsikaj trči skupaj, na primer želje, pričakovanja in vsakdanjik,

02

03

04

02,03 Ena od deklic je mešala kano za barvanje las. Ob vsakem projektu narišejo krožni diagram: projekt barvanja s kano je tako sestavljen iz 35 odstotkov kemije (zmes, postopek ločevanja, pigment), 30 odstotkov umetnosti (slikanje, risanje, šablone), 20 odstotkov biologije (koža, rastline), deset odstotkov nemščine (dokumentiranje, predstavitev projekta) in pet odstotkov fizike (barve, svetloba).

04 Tom bi rad postal oblikovalec iger

različni svetovi med seboj. Trije učenci so bili pred tem v psihiatrični ustanovi, večina jih je na prejšnjih šolah imela težave. Na novi šoli jih imenujejo talenti, saj štejejo njihove vrline, ne več pomanjkljivosti. Štirje učitelji si pravijo mentorji. Mlade spremljajo in spodbujajo do konca šolanja. Če ga ne končajo, tudi nič hudega.

»Iz njih želimo napraviti sposobne ljudi,« je razložil Kostja Schleger. Prej je ilustriral učbenike za anatomijo, razvijal računalniške igre in poučeval borilne veščine. Zdaj skuša otroke navdušiti za svet onkraj šole. Vodja šole Röperjeva dela v trženju. V ekipi sta še doktor zgodovine in ustanovitelj več inovativnih podjetij. »Z otroki je treba biti na isti valovni dolžini,« je prepričan Schleger.

Je visok, mišičast, energičen in sproščen. Že na prvi pogled zbuja občutek, da zna navdušiti učence. »S pravo motivacijo je mogoče doseči vse,« je prepričan. Otroci niso občutljive mimoze, treba jih je pustiti, da sami ugotovijo, od kod piha veter. Schleger pravi, da morajo mladostniki vsej svobodi navkljub vedeti tudi, kaj ni sprejemljivo. Ena od teh stvari je na primer nespoštljivost.

Kljub temu prizori, kot je bil ta med kuhanjem, niso le izjema. Učenci so sicer sestavili pravila, kako želijo reševati spore, vendar so v puberteti, poleg tega je med njimi precejšnja starostna razlika. Pogosto je v njih nakopičeno večletno upiranje

temu, da bi se prilagodili šolskemu sistemu. Za nameček je nova šola mlada, saj obstaja šele od novembra. Marsikaj se mora še uteči. Mentorji zelo intenzivno skrbijo za talente, od osmih zjutraj do petih popoldne. Predvideno število učencev je za zdaj največ 12. »Pri nas nihče ne ponavlja, vsi napredujejo,« je poudaril Schleger. »To je že med letom zelo naporno. Nikoli ne sme zmanjkati dobre volje.«

Želje v diagramih

Tudi strokovno je takšen model skrbi za mladostnike zelo zahteven. Želje otrok je treba prevesti v učno snov. Ob vsakem projektu narišejo krožni diagram: projekt barvanja s kano je tako sestavljen iz 35 odstotkov kemije (zmes, postopek ločevanja, pigment), 30 odstotkov umetnosti (slikanje, risanje, šablone), 20 odstotkov biologije (koža, rastline), deset odstotkov nemščine (dokumentiranje, predstavitev projekta) in pet odstotkov fizike (barve, svetloba). Če mentorjem zmanjka znanja, lahko za posamezne projekte honorarno najamejo strokovnjake. Tako dva informatika zdaj razvijata posebno programsko opremo za šolo. Z njo naj bi znanje, ki ga mladi pridobijo med projektnim delom, primerjali z okvirnim učnim načrtom.

Starši, ki otroka vpišejo na New School, za šolnino namenijo deset odstotkov bruto mesečnega prihodka. Zveni veliko,

vendar jih večina zasluži manj kot 30 tisoč evrov na leto, zato plačajo le sto evrov na mesec. Šola kljub temu za zdaj nima finančnih skrbi, saj je med ustanovitelji uspešen gradbenik, ki je postavil berlinski inkubator za inovativna podjetja, imenovan The Factory. Ta je zanimiv za Google, zato spletni gigant sofinancira tudi šolo. Vsak šolar ima svoj iPad.

Učenci imajo radi novo šolo. »Prej v učenju in šoli nisem videl nobenega smisla,« je priznal eden od njih, star 16 let. »Sem zelo nadarjen, vendar so v šoli od mene pričakovali premalo.« Snov ga preprosto ni zanimala. Zdaj je našel človeka, ki mu pomaga uresničevati »življenjski projekt«, kot mu pravi sam: rad bi postal oblikovalec iger.

Tudi dve leti mlajša sošolka rada hodi v novo šolo. »Na stari šoli je veliko otrok jokalo, kadar so pri matematiki dobili samo štirico, ne petice,« je povedala. »Priateljice nikoli niso imele časa, ker so morale vedno pisati domačo nalogo.« Z novimi sošolci se že zelo dobro razume. Nekatere bi bilo mogoče še bolj motivirati in doseči, da bi bili spoštljivejši. »A saj bo počasi, vsak dan je bolje.«

Tudi mentorji se učijo. Obvezne skupinske projekte so črtali z urnika, ker so bili slabi za motivacijo. In še vedno se komu zjutraj ne ljubi teči po pesku, se pa namesto tega lahko nauči žonglirati, če želi. x
© 2016 Der Spiegel